

Апостол Павло

Біографія

Апостол Павло (Савло, Саул, івр. שָׁאוּל , нар. на початку 1 ст. — † між 63 і 67 роками) — найвизначніший християнський місіонер, "апостол народів" та один з перших богословів християнства.

Походив з єврейської глибоко релігійної родини, мав перше ім'я Савло, належав до племені Веніяминового, найменшого з 12 племен ізраїлевих і був очевидно названий на честь легендарного героя веніяминян — царя Саула. Павло народився в місті Тарсі (Кілікія) у Малій Азії, яке тоді славалося своєю грецькою академією і освіченістю своїх мешканців. Він успадкував від свого батька римське громадянство, про що нагадує друге, латинське ім'я Тарсянина — Paulus чи Paullus (малий), Павло, яке він часто вживає у своїх посланнях. Євангеліст Лука у Діях Апостолів називає його Савлом, а другим ім'ям Павло лише побіжно. Савло, отже, не змінив свого імені через навернення на Павла, а лише мав цих два імені Савло/Павло і вживав їх без видимого наголосу чи переваги. Він пишався тим, що не став елліністом, і сказав про себе "я, з роду Ізраїля, з племені Веніяминового, єврей із євреїв, фарисей за Законом." Зберіг батьківську мову і традиції предків.

Подальшу освіту здобув в Єрусалимі у школі відомого рабина Гамаліїла. Незважаючи на приналежність до партії фарисеїв, був людиною вільнодумною і знавцем грецької мудрості. За єврейським звичаєм, молодий Савло вивчив ремесло з виготовлення наметів, яке потім допомагало йому заробляти на прожиток власною працею. Можливо, це є непрямым свідченням того, що Павло збирався стати рабином: за навчання Торі не можна було брати гроші, тому всі рабини заробляли собі на життя тим чи іншим ремеслом. У посланнях Павло не раз згадує, що не був тягарем для громади, оскільки годував себе сам. Чи був Павло неодруженим чи вдівцем, у Новому Завіті не сказано однозначно, однак він сам каже "Говорю ж неодруженим і вдовам: добре їм, як вони позостануться так, як і я". Павло, пройшовши курс Закону і коментарів до нього, був, напевно, свідком перших промов первомученика Стефана, які його дуже образили. На зібранні старійшин Павло "подає голос" заодно із садукейською партією стривожений підризом авторитету Храму. Стає з переконання ревним гонителем ранніх християн і фактично очолює їхнє переслідування. Багатьох назарян вкинуто за ґрати; в очікуванні процесу їх змушують зректися імені Ісусового. Павло почув, що ересі перекинулися далі й одним з центрів став Дамаск. Він іде до первосвященника Каяфи з проханням дати йому повноваження: розшукати сектантів і з охороною привести в Єрусалим. Первосвященник охоче дає Павлові листи до провідників дамаських синагог.

Але під час своєї подорожі до Дамаску (з метою переслідування християн) Павло мав видіння Христа, після чого став невтомним апостолом християнства. Опівдні в дорозі його й супутників несподівано осяяло світло з неба. Він упав на землю і почув

небесний голос: "Савле, Савле, чому ти мене переслідуєш?". На що Савло сказав: "Хто ти, Господи?". Й почув відповідь: "Я Ісус, що його ти переслідуєш. Встань же та йди в місто і тобі скажуть, що маєш робити". Здивованого й осліпленого Савла привели в Дамаск, де після зустрічі з учнем Христа Ананієм він прозрів, а той сказав: "Бог отців наших вибрав тебе, щоб ти волю його зрозумів і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст Його. Бо будеш ти свідком Йому перед усіма людьми...".

Павло в Посланні до Галатів повідомляє, що він після Дамаска не пішов в Єрусалим, але вирушив проповідувати до Аравії, а тоді повернувся до Дамаска, де його намагався заарештувати намісник набатейського царя Арети IV. Відомо, що імператор Калігула поступився Ареті IV Дамаском близько 37 року, а в 40 Арета помер. Отже, тільки у ці три роки могла мати місце спроба заарештувати апостола. Після навернення Павла у християнство й сповнення Святим Духом інші Апостоли з недовірою поставилися до нього і спілкувалися через посередника — Апостола Варнаву, з яким Павло згодом здійснював апостольські труди в Антіохії, Македонії, Афінах, Солуні, Коринфі та Ефесі. І лише через три роки він наважився зустрітися з апостолом Петром. Заручившись підтримкою апостола Петра, Павло зупиняється в Антіохії, де його сподвижниками стають Варнава і Марко.

Потім Павло ще 14 років займається проповідницьким служінням в Сирії та Кілікії, де він викликає нарікання з боку юдеїв-християн (фарисейської ересі) за заперечення необхідності обрізання. Суперечки між прихильниками Павла і його противниками вимагають скликання Апостольського собору. На апостольському соборі у 48-49 р. висловив рішуче переконання, що для навернення язичників у християнство вирішальною є віра в Христа, а не приналежність до юдейської релігії. Ефесяни спалюють чаклунські книги після проповіді апостола Павла.

Коли в Антіохію прибуває Петро, то у нього з Павлом починаються дебати. Згодом Павло поширює свою проповідь на Європу, проповідуючи на Балканах (Філіппи, Фессалоніки, Афіни, Коринф) і в Італії. Одним з найбільш значущих його послань є Послання до римлян, написане у 58 році в Коринфі і адресований християнській громаді Риму.

Апостол Павло став ревним проповідником Євангелія в Палестині, Греції, Малій Азії, Італії та інших регіонах античного світу. Згідно з книгою Діянь апостолів, під час святкування суботнього дня в Троаді апостол Павло воскресив юнака на ім'я Євтихій, який сидів на вікні і, заснувши, упав вниз з третього поверху. Проповідуючи слово Боже, Апостол Павло зцілював важко хворих, але зазнав переслідувань та нападів. Кілька разів він був чудесним чином врятований Господом (після побиття камінням та потоплення корабля). В наступні роки проповідував у Малій Азії, Македонії, Греції, всюди засновуючи християнські громади. Наприкінці 50-х років у Єрусалимі був заарештований. Після дворічного ув'язнення в Кесарії Агріппа відправив Павла до Рима на суд кесаря, де знайшов мученицьку смерть — апостола засудили на смерть і стратили усікновенням голови (через рік після смерті Апостола Петра) в Римі за правління імператора Нерона у 64 році (за іншою версією — у 67-68 р.). На місці його

поховання учні залишили пам'ятний знак, який дозволив імператору Костянтину розшукати це місце і побудувати там церкву Сан Паоло Фуорі ле Мура. Про це пише і папа Климент I у своєму першому листі, що апостоли Павло та Петро померли смертю мучеників.

Християни відзначають день пам'ять апостолів Петра і Павла — 29 червня.